

WETHOUDERS VOOR KINDCENTRA

een initiatief van Andere Tijden in onderwijs en opvang & VNG

Leden van de vaste commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Postbus 20.018
2500 EA DEN HAAG

Datum 30 juni 2016
Betreft Reactie op Kamerbrief Voorschoolse voorzieningen en samenwerking onderwijs en kinderopvang

Geachte leden van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

Met deze brief reageren wij als Kopgroep wethouders voor kindcentra op de kamerbrief van minister Asscher en staatssecretaris Dekker over Voorschoolse voorzieningen en samenwerking onderwijs en kinderopvang van 24 juni 2016. De brief van de bewindslieden is teleurstellend en doet de belangen van kinderen en hun ouders tekort, doordat de verbetering van voorzieningen voor jonge kinderen opnieuw vooruit wordt geschoven. De bewindslieden komen onvoldoende tegemoet aan het verzoek van de motie Yücel¹. Daarnaast worden problemen die in het werkveld worden ervaren gebagatelliseerd. De vervolgstappen die worden voorgesteld schieten ernstig tekort. Het kabinet brengt zo vernieuwing die van onderop komt in gevaar door innovatie te dwarsbomen.

Ook voor gemeenten is een betere integratie van het voorschoolse werkveld met onderwijs en jeugdzorg van groot belang. Kinderen moeten zich optimaal kunnen ontwikkelen en de mogelijkheid krijgen uit te groeien tot zelfredzame participerende burgers. Het kind moet centraal staan en die kansen en ondersteuning geboden krijgen die hij/zij nodig heeft zich te ontwikkelen. Wij zijn van mening dat het huidige stelsel van voorschoolse voorzieningen, onderwijs en zorg te versnipperd is en daardoor niet meer voldoet. Met de decentralisaties zijn meer taken bij de gemeenten komen te liggen, waardoor wij verantwoordelijk zijn voor het lokale sociaal domein. De ontwikkeling van kindcentra speelt daar een grote rol in; gemeenten faciliteren waar mogelijk de beweging vanuit het werkveld.

In de brief van de bewindslieden wordt erkend dat er veelvuldig wordt samengewerkt tussen onderwijs en kinderopvang. Ook wordt erkend hoe belangrijk het is om kwalitatief goede

¹ Motie Yücel; c.s. 34 300 XV, nr. 45, 2 december 2015

kinderopvang te hebben met een hoog bereik en doorgaande ontwikkellijnen te creëren waar kinderen, ouders en professionals de vruchten van plukken. Tot zover het goede nieuws.

De bewindslieden schuiven de adviezen van de SER en de Onderwijsraad om te komen tot een geïntegreerd voorschools aanbod en een uitbreiding van het aantal uren aanbod per week door naar het volgende kabinet. Het wordt bestempeld als een forse ingreep, met hoge kosten, waarvan de baten nog onduidelijk zijn. Dit terwijl onder andere ook de OESO² constateert dat de investeringen in en effectiviteit van de begeleiding van het jonge kind in Nederland achterblijven en we gebaat zijn bij een meer integrale aanpak. Wij zien het als een noodzakelijke investering in de jeugd, die zo nodig gedeeltelijk met een herschikking van bestaande middelen kan worden gerealiseerd en die de maatschappij veel oplevert, wat overigens ook elders in de brief wordt erkend. Op verschillende plaatsen in de brief wordt geschreven dat deze voorzieningen belangrijk zijn voor *alle* kinderen, terwijl dat elders (pagina 5) weer in twijfel wordt getrokken. Waarbij in feite wordt gepleit voor gesegregerde voorzieningen voor achterstandskinderen.

Het onderzoek waar in de brief naar wordt verwezen laat zien dat de samenwerking tussen onderwijs en opvang wijdverspreid is. Als wethouders herkennen wij dit beeld. Ook uit onze eigen inventarisatie onder 21 gemeenten blijkt dat er in vrijwel alle gemeenten veelvuldig wordt samengewerkt tussen kinderopvang en onderwijs. De samenwerking gaat veelal ver. Kinderopvang en scholen zitten in hetzelfde gebouw of de nabije omgeving. Ze hebben een intentieverklaring ondertekend en werken, gezamenlijk met de gemeente, aan een visie op de ontwikkeling van het kindcentrum. De beweging ontstaat van onderop. In deze 21 onderzochte gemeenten van de Kopgroep Wethouders voor Kindcentra zijn er zo'n 150 potentiële kindcentra.

Uit het onderzoek van Oberon blijkt dat (vooralsnog) maar een klein deel kiest voor het all-in-one samenwerkingsmodel. Dit zien wij ook in onze praktijk. Dit is niet te wijten aan een gebrek aan interesse of ambitie, maar aan belemmerende wet- en regelgeving. Het kost de betrokken pioniers erg veel tijd en energie om binnen de huidige wetgeving te blijven. De belemmeringen in de wetgeving betreffen verschillen in bevoegdheden en overige bepalingen uit de cao's, verschillen in (voorwaarden van) financiering en verschillen in toezicht. De verschillen tussen kinderopvang en onderwijs maken het praktisch onmogelijk om als één organisatie samen te werken, om de doorgaande ontwikkellijnen optimaal te verzorgen en een gedeelde visie daadwerkelijk te realiseren.

De kopgroep herkent ook de cultuurverschillen tussen onderwijs en opvang, die geconstateerd worden in het betreffende onderzoek. Deze cultuurkloof heeft structurele oorzaken, die hun oorsprong vinden in de manier waarop het onderwijs en de kinderopvang zijn ingericht. De constatering van de cultuurkloof vraagt daarmee juist ook om aanpassingen van wet- en regelgeving. Vorm en inhoud hangen samen, waarbij de inhoud leidend moet zijn voor de vorm.

Wij pleiten er dan ook voor om de vorming van kindcentra wettelijk mogelijk te maken, zodat er voor degenen die willen een mogelijkheid is om kinderopvang en onderwijs aan te bieden vanuit één organisatie. Dit betekent niet dat daarvoor een blauwdruk komt, laat staan dat alle instellingen kindcentra moeten worden, maar dat deze mogelijkheid wordt toegevoegd voor het huidige werkveld. Het vraagt dan ook niet een ingrijpende stelselwijziging zoals de bewindslieden suggereren. Ook de noodzaak van een eenduidige definitie, die de bewindslieden onhaalbaar achten,

² Reviews for national policies for education, Netherlands 2016 foundations for the future

herkennen wij niet. Het gaat in wezen om het respecteren van de diversiteit en de verschillende stadia van ontwikkeling en daarvoor wettelijke ruimte te bieden.

Het is teleurstellend dat dit kabinet niet verder is gekomen in analyse en aanpak dan uit deze brief blijkt, maar wij zijn het wel eens met de constatering dat dit een centraal onderwerp zal zijn bij de komende kabinetsformatie. De bewindslieden zien voor zichzelf geen ruimte om in deze kabinetsperiode nog beleidsstappen te nemen, zij komen bovendien niet tegemoet aan de vraag uit de motie Yücel. De motie is niet uitgevoerd, want er ligt nu geen concrete analyse van de componenten die nodig zijn om tot de mogelijkheid van één organisatie te komen. In plaats daarvan stellen de bewindslieden voor om een taskforce de opdracht te geven voorstellen uit te werken om de samenwerking tussen onderwijs en opvang te vergemakkelijken binnen de huidige regels. Een eventuele taskforce moet volgens ons een bredere opdracht krijgen om te voldoen aan de motie. Daarmee wordt ook recht gedaan aan de bedoeling van de proeftuinen van de VNG en daarmee kan al voorbereidend werk worden gedaan voor de belangrijke beslissingen waar het volgende kabinet voor komt te staan. De taskforce zou naast de voorgestelde opdrachten tevens uit moeten zoeken op welke manier de integrale variant mogelijk valt te maken. De beperkingen die aan de taskforce worden opgelegd door middel van de 'aandachtspunten' zullen de voorlopers in het veld weinig te bieden hebben.

Het zou het kabinet sieren om deze vernieuwingspogingen van onderop te ondersteunen in plaats van daarvoor op voorhand onnodige belemmeringen in stand te houden en op te werpen. Wij hopen dat uw Kamer er in slaagt om de korte termijn de beleidsvoornemens van het kabinet bij te sturen.

Met vriendelijke groet,

De leden van de Kopgroep Wethouders voor Kindcentra,

Alkmaar, Almere, Amsterdam, Arnhem, Assen, Breda, Borger-Odoorn, De Fryske Marren, Delft, Den Bosch, Den Haag, Diemen, Dordrecht, Eersel, Enschede, Eindhoven, Gorinchem, Hof van Twente, Hollands Kroon, Hoorn, Leerdam, Leeuwarden, Maastricht, Nijmegen, Ouder-Amstel, Oss, Pijnacker-Nootdorp, Rotterdam, Sluis, Tilburg, Uitgeest, Utrecht, Vlaardingen, Zaanstad en Zoetermeer

Namens deze,

René Peeters
Wethouder gemeente Almere